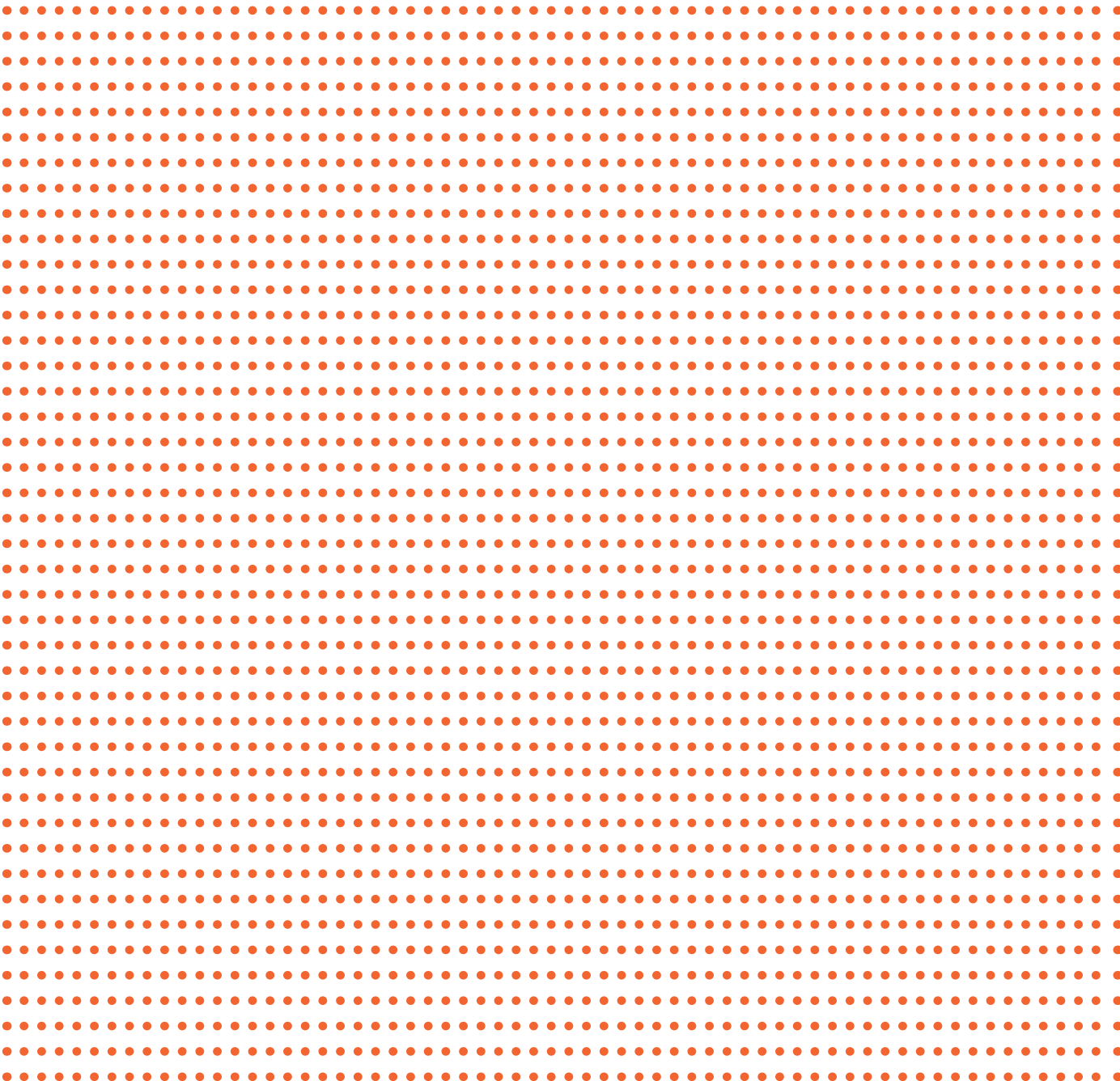

OKAMŽIK

Vydání této publikace finančně podpořili:

Ministerstvo zdravotnictví ČR

Nadační fond Českého rozhlasu ze sbírky Světluška

Tato publikace vychází u příležitosti Evropského roku dobrovolnictví 2011.

Evropský rok dobrovolnictví 2011

Obsah

Úvodem ...	5
I. Příběhy a tváře – dobrovolníci a klienti ...	7
Jája Bílková ...	8
Vít Liška ...	10
Jitka Hazuková ...	12
Magdalena Vlastiborová ...	14
Lenka Kutějová ...	16
Markéta Novotná ...	18
Elen Bělovská ...	20
Robin Fried ...	22
Alice Horná ...	24
Jan Jakeš ...	26
Jan Jung ...	28
Zuzana Rousová ...	30
Jiřina Holeňová ...	32
Libuše Petrašová ...	34
II. Příběhy a tváře – profesionální pracovníci ...	37
Miroslav Michálek ...	38
Petr Vojtíšek ...	40
Marie Hůrková ...	42
Vladimír Mašát ...	44
III. Užitečné texty pro kvalifikovanou pomoc nevidomým ...	47
1. Jak stát pomáhá nevidomým ...	48
2. Jak firmy pomáhají nevidomým ...	49
3. Jak „neziskovky“ pomáhají nevidomým ...	50
4. Organizace akcí pro nevidomé ...	51
5. Příjemná a praktická komunikace s nevidomými lidmi ...	52
6. Opravník omylů o nevidomých ...	53
7. Zásady správného doprovázení nevidomých ...	54
8. Profesionální práce s dobrovolníky v pomáhajících profesích ...	55
Ediční poznámka ...	56

Úvodem

Vážení čtenáři,

brožura, do které právě nahlížíte, je o lidech, kteří do ní svým zrakem nahlédnout nemohou, ale také o lidech, kteří ve svém volném čase a bez nároku na odměnu pomáhají těm prvním. Onou první skupinou jsou lidé se zrakovým postižením a ti druzí jsou dobrovolníci sdružení Okamžik. Protože dobrovolnictví je disciplínou specializovanou, kvalitní dobrovolnický program se neobejde bez profesionálního zázemí. Proto v brožuře vystupují ještě lidé, jejichž zaměstnáním je poskytovat dobrovolníkům a klientům nezbytnou podporu v jejich aktivitách. Dobrovolnictví v oblasti podpory osob se zrakovým postižením je vhodnou alternativou před nástupem placených služeb nebo ústavní péče. Jedná se o způsob, jak může kdokoliv z nás podporovat osoby se zrakovým postižením. To uznávají i zástupci státu, obcí a nadací, kteří tuto aktivitu finančně podporují.

Tuto brožuru můžete číst v podstatě odkudkoliv. Zepředu obsahuje příběhy dobrovolníků, klientů a zaměstnanců sdružení Okamžik, odzadu pak jakési nahlédnutí do metodické kuchyně ve formě strukturovaných textů.

Cílem brožury je u příležitosti Evropského roku dobrovolnictví přiblížit široké veřejnosti jeden plně a dlouhodobě fungující projekt, ve kterém dobrovolníci pomáhají nevidomým lidem. Brožura ukazuje osobnosti angažované v dobrovolnickém programu jako lidi, kteří společně pomáhají rozvíjet občanskou společnost. Věříme, že brožura povzbudí další dobrovolníky a organizátory dobrovolnických programů, aby mohla obdobná pomoc fungovat na více místech naší země.

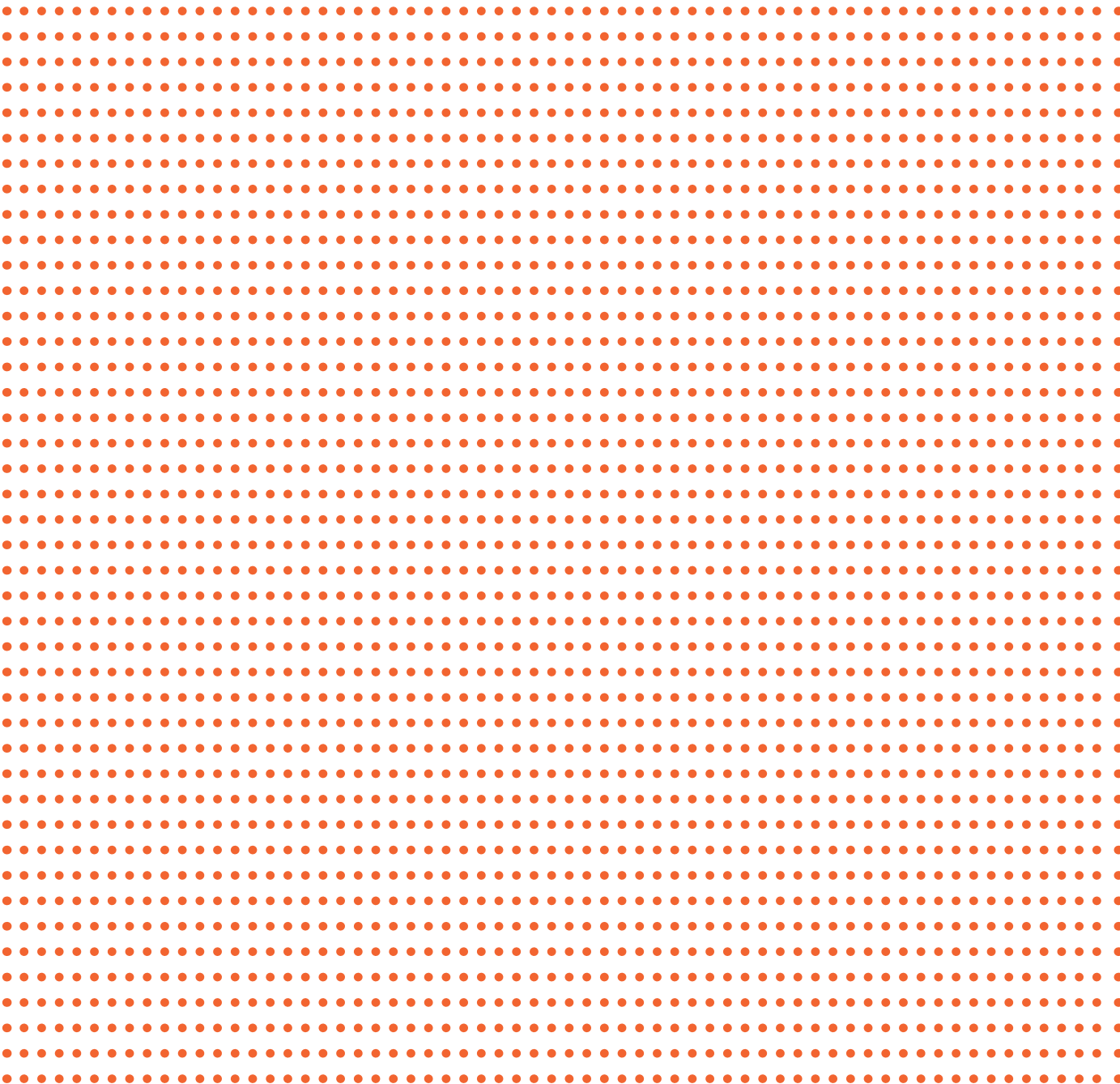
Posláním dobrovolnického programu sdružení Okamžik je podporovat aktivní zapojení lidí se zrakovým postižením do každodenních činností a přispívat tak k rozvoji jejich přirozených schopností a dovedností pomocí spolupráce s dobrovolníky.

Dobrovolnictví v Okamžiku má dvě formy:

1. Jednorázové doprovody, které spočívají v průběžném každodenním operativním zajišťování dobrovolníků na doprovody objednané klienty. Nejčastěji doprovázejí dobrovolníci klienty k lékaři, na úřad, na nákup, návštěvu, za účelem obstarání nejrůznějších služeb atd.
2. Dlouhodobá spolupráce, která spočívá v relativně pravidelné spolupráci stále dvojice nevidomý klient/dobrovolník, ve které dobrovolník poskytuje klientovi podporu a zrakovou kontrolu při nejrůznějších činnostech, např. při volnočasových aktivitách, při studiu a činnostech souvisejících se zaměstnáním klienta, při péči o rodinu, vizuální pomoc při zabezpečování běžných denních potřeb, předčítání, sportu, kultuře, pochůzkách.

Tolik úvodem a nyní vám přeji příjemné chvíle s naší brožurou.

Petr Vojtíšek

I. Příběhy a tváře – dobrovolníci a klienti

Jája Bílková

Profese: kartografka, správkyně digitálních geografických dat pro mapové podklady

Věk: 28 let

Znamení zvěrokruhu: Štír

Co Vás baví, když „nedobrovolničíte“ v Okamžiku?

Lezu po skalách, běhám, plavu, jezdím na kole, miluji cestování a chození po horách, zajímavé filmy a snad veškeré jídlo, ráda trávím čas se svými blízkými, kamarády. Přemýšlím a pozoruji a jen tak se courám.

Jak jste se dostala k dobrovolnictví v Okamžiku?

Už delší dobu jsem se zabývala myšlenkou být nějak víc prospěšná, prostě „někde někomu“ pomáhat, když k tomu pořád ještě mám možnosti i chuť, potom mě zřejmě v ten správný čas zaujal leták Okamžiku o tom, jak vhodně nabídnout pomoc a dobře ji poskytnout nevidomému na ulici, a odtud byl už jen krůček od teoretického plánování k praktické angažovanosti.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

Vědomí, že aspoň touhle svojí troškou můžu přispět k dobré věci, pomoci a možná i někomu zpříjemnit pár chvil, stejně jako na druhé straně zajímavé zážitky ze setkání s klienty, samozřejmě dobrý pocit, že jsem užitečná, nemluvě o pozitivní zpětné vazbě od klienta, která vždycky potěší.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Baví mě zejména potkávat se s různými povahami, zkušenostmi, pohledy na svět různých klientů, je milé potkávat již známé tváře, stejně jako nové lidi. Každé setkání, ať už jde o krátký doprovod na vyřízení konkrétní záležitosti nebo o prosté strávení společného času, je jiné a specifické. A stejně jako mezi vidícími, tak i mezi nevidomými se člověk setká s leckdy opravdu zajímavými osobnostmi. Samozřejmě ne vždycky se ideálně setkají povahy nevidomého klienta a dobrovolníka, ale to je stejné jako v běžném životě, a potom je tím minimem alespoň dobře splnit úkol, který nevidomý potřebuje. Jediné, co mě trochu mrzí, jsou relativně časté stížnosti nevidomých na neodbornost a nevhodnost snahy pomoci od vidících na ulici. Myslím, že v drtivé většině lidé přistupují k nevidomým s upřímnou snahou pomoci, jen prostě nevědí, jak správně na to. To ale připisuji na vrub stále ještě nedokonalé osvětě co se světa nevidomých a obecně handicapovaných týče. Vždyť i já jsem to určitě mohla častokrát udělat špatně, než jsem získala vědomosti a nácvik dovedností v Okamžiku a než jsem se začala o tuto problematiku sama zajímat. Proto bych byla k těmto laickým a třeba i nešikovným pomocníkům více shovívavá.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

Zcela zásadní, jak už bylo řečeno, Okamžik mě k dobrovolnictví přivedl a v současné chvíli je to jediný subjekt, kde jsem takto organizovaně aktivní. Nicméně nutno podotknout, že jsem díky výcviku a aktivitě v rámci Okamžiku získala jakýsi hlubší vhled, díky němuž vidím příležitosti k tomu „přiložit ruku k dílu“ i mimo domluvená setkání v rámci Okamžiku, díky novým vědomostem a zkušenostem jsem ztratila ostych oslovit někoho s nabídkou pomoci i tam, kde bych dříve váhala nebo se styděla, prostě se to stalo pro mě mnohem přirozenější záležitostí.

Vít Liška

Profese: projektový manažer (v oblasti evropských fondů)

Věk: 27 let

Znamení zvěrokruhu: Váhy

Co Vás baví, když „nedobrovolničíte“ v Okamžiku?

Baví mě sport, ale nebaví mě se na něj dívat. Vždycky si rád zahraju stolní tenis, pojeďu na kolo nebo na vodu, pokud se mě ale zeptáte, kdo dojel první Tour de France, pravděpodobně vám neodpovím. Jsem nadšenec do (nejen) deskových her, miluju společenský a latinskoamerický tanec. A pak cestování, hlavně poznávací – u nás i po světě. Čím méně známá země, soutěska nebo hrad, tím lépe.

Jak jste se dostal k dobrovolnictví v Okamžiku?

Náhodou. Zkušenosti s dobrovolnictvím jsem sice už měl, ale ze zcela jiné oblasti, než jsou lidé se zdravotním handicapem. Při prohlížení jednoho ze serverů věnovaných neziskovým organizacím jsem narazil na inzerát Okamžiku a řekl jsem si – proč ne. Podle mě můžete strávit hodiny a hodiny přemýšlením, zda se pro to či ono hodíte a zda vás to či ono bude bavit. Anebo můžete zvednout telefon, zavolat, domluvit si schůzku a uvidíte. Zvolil jsem druhou možnost a jsem za to rád.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

Pokud se vám podaří sladit vaše osobní očekávání, která od dobrovolnictví máte, s očekáváními nevidomých klientů Okamžiku, vůbec si nemyslím, že potřebujete nějakou zvláštní energii navíc. Můžete jednoduše věci, které máte rádi, dělat s někým, komu se tytéž věci s vaším doprovodem dělají snáze.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Přístup jiných lidí k nevidomým, a to především v tom, jak může být rozdílný. Během našich hodin v plaveckém bazénu jsme se setkali s naprostým nepochopením z řad kondičních plavců, kteří přesto, že mají pro své aktivity vyhrazený prostor ve zcela jiné části sportoviště, cítí se často velice dotčení, když je požádám, zda bychom mezi sebou mohli vzájemně udržovat alespoň metrovou vzdálenost, protože to bude pro ně i pro nás bezpečnější. Jako protiklad se mi vybaví paní ve středních letech, která chodí na totéž kondiční plavání a stačilo se před ní jednou zmínit, že je kamarád nevidomý. Od té chvíle nás už z dálky zdraví, ujišťuje nás, že si dá dobrý pozor, aby nám nekřížila cestu, a vždycky s námi ráda ztratí pár slov. Obě situace jsme již zažili nesčetněkrát. Za dobu, co dělám dobrovolníka, mám ale naštěstí pocit, že lidé odpovídající druhému příkladu stále více převažují.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

Když jsem přišel do Okamžiku, nevěděl jsem o světě nevidomých prakticky nic, takže to byli právě jeho pracovníci, kteří mi poskytli všechny potřebné informace, trénink a v neposlední řadě oslovili své nevidomé klienty, kteří by měli zájem o spolupráci na mnou nabízených aktivitách. Podařilo se a už přes dva roky mám dvě dlouhodobé spolupráce a vše je čistě závislé na dohodě mezi mnou a nevidomými klienty. Kdyby ale vyvstal jakýkoli problém, vím, že se můžu na pracovníky Okamžiku obrátit, což mi umožňuje dělat dobrovolníka s jistotou a beze strachu z pověstného „co by, kdyby“.

Jitka Hazuková

Profese: ekonomka ve Správě Pražského hradu

Věk: 33 let

Znamení zvěrokruhu: Rak

Co Vás baví, když „nedobrovolničíte“ v Okamžiku?

Moc ráda mám přírodu, a tak mi vždy udělá dobře, když jdu na procházku do zeleně, takže vyrážím na výlety po Čechách, ale v oblíbě mám i zahraniční cesty. Když jsem doma, tak si s radostí vytáhnou korálky a vytvořím nějaké ty náušnice a přívěšky pro mé kamarádky a teď se učím a experimentuji s malováním na hedvábí. Ale také mě baví tanec, takový jen tak, spontánní, při tom se hodně zrelaxuji.

Jak jste se dostala k dobrovolnictví v Okamžiku?

Párkrát jsem přemýšlela o tom, kdo jsou vlastně ti nevidomí, jaký mají život a co a jakým způsobem vše vnímají, a aniž bych někoho s hendikepem znala, cítila jsem k nim velký obdiv. A proto – když mi o sdružení Okamžik řekla kamarádka, která tam dělala dobrovolnici, tak to trvalo pouze okamžik, abych se dobrovolnicí stala také.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

Energii mi dodává poznávání nevidomých, kdy mohu pozorovat, že i přes tak velký hendikep žijí tak nádherné, naplněné a inspirující životy, že jsou mnohdy silnější, šťastnější, aktivnější a plní energie, než lidé se zrakem, prostě, že žijí život naplno v každém okamžiku.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Když jsem ukončila svůj dobrovolnický výcvik v Okamžiku, tak chvíli trvalo, než byl ke mně vybrán nevidomý klient, s kterým jsem měla navázat dlouhodobou spolupráci. Pak konečně nastala ta chvíle plná očekávání i nervozity, jaký bude, jestli si budeme rozumět a jestli budu schopna dostatečně pomoci. Avšak toto vše již na počátku odpadlo, neboť k našemu prvnímu setkání došlo na ochutnávce vín. Bylo to moc milé a příjemné a komunikace probíhala velmi hladce. Naše spolupráce trvá i nadále a můžu říct, že se Ondřej stal jedním z mých hodně dobrých přátel. Také bych se chtěla zmínit o zážitku, kdy jsem měla pomáhat na mezinárodním pingpongovém turnaji pro nevidomé. Říkala jsem si – nevidomí a ping pong – a nějak mi to nešlo dohromady. Vysvětlení bylo prozaické: míček má náplň a ta vytváří zvukovou kulisu, která nevidomé orientuje kam a jak hrát v herním poli.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

Sdružení Okamžik je pro moji dobrovolnickou činnost velmi důležitý, o to příjemnější je fakt, že je plný milých bytostí. Díky Okamžiku se mi prohloubily více komunikační schopnosti a také si umím vymezit svůj vlastní prostor a říci ne. Dále občas využívám možnost setkání dobrovolníků či supervize, kde je možné sdílet zkušenosti a zážitky s nevidomými a také si poslechnout i ostatní dobrovolníky. Zároveň je skvělé, že je u toho přítomna psycholožka, která vše může odborně posoudit. Co se mi taky velmi líbí je to, že Okamžik pravidelně pořádá vánoční setkávání, kde je možné setkat se se všemi, příjemně si popovídat a také se dozvědět o novinkách a úspěšné činnosti sdružení.

Magdalena Vlastiborová

Profese: specialista Public Relations, marketingu a organizování akcí na „volné noze“

Věk: 51 let

Znamení zvěrokruhu: Býk

Co Vás baví, když „nedobrovolníčíte“ v Okamžiku?

Naštěstí mě zpravidla baví moje práce, v poslední době také hodně malá vnučka a dlouhodobě čtení, hudba a pobyt kdekoli mezi stromy.

Jak jste se dostala k dobrovolnictví v Okamžiku?

Pomáhala jsem občas nevidomým, ale uvědomovala jsem si, že nevím, jestli pomoc poskytuji správně. Okamžik jsem si našla po krátkém pátrání na internetu.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

Zdá se mi, že energie mám zatím docela dost, takže mi nedělá problém ji občas věnovat někomu jinému.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Spolupráce s nevidomými je zajímavé setkávání s různými lidmi, kteří se většinou obdivuhodným způsobem vypořádávají se svým omezením. Žádné nemilé překvapení mě při této činnosti zatím nepotkalo a doufám, že ani nepotká.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

Okamžik dělá určitě hodně potřebnou práci, a to jak z pohledu nevidomých, kterým zprostředkovává pomoc, tak i ze strany dobrovolníků, kteří se díky sdružení dozvědí důležité informace, které by jinak sami složitě získávali.

Lenka Kutějová

Profese: v současnosti plánování kvality pro segment VW (Quality Planner)

Věk: 35 let

Znamení zvěrokruhu: Býk

Co Vás baví, když „nedobrovolničíte“ v Okamžiku?

Mám poměrně rozsáhlou oblast zájmů, ráda sportuji – lyže, kolo, kolečkové brusle atd. Mám ráda kulturu, jako návštěvy divadel, výstav a jiných kulturních akcí, mám spoustu přátel, takže i setkávání s přáteli. Ve volných chvílích si šiju oblečení a k tomu vyrábím šperky a připravuji vánoční dárky. A v neposlední řadě se zabývám dobrovolnictvím i v jiných dobrovolnických organizacích.

Jak jste se dostala k dobrovolnictví v Okamžiku?

Vždycky mě zajímaly všechny oblasti dobrovolnictví, takže jsem přesně věděla, co chci na internetu najít a Okamžik mě zaujal.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

Odměnu dostávám, jen třeba v jiné formě, na oplátku mi někdo jiný podá pomocnou ruku v situaci, když to potřebuji.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Má dlouhodobá spolupráce spočívá v doprovodu dvou nevidomých klientů na výstavy koček. Tito mladí lidé (navzdory svému handicapu) jsou milí a pohodoví lidé, vždy otevření přímé komunikaci a spolupráci, takže je přijímám stejně otevřeně jako své ostatní přátelé a doufám, že je to oboustranné. Taký od nich přijímám „jiný“ úhel pohledu na svět a upřímně si myslím, že si máme co předávat. Sice jsou naše světy rozdílné, ale svým způsobem můžou být oba dva světy krásné.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

V Okamžiku jsem potkala spoustu milých a zajímavých lidí, hlavně koordinátorky ve sdružení na mě působí vždy milým, pohodovým a usměvavým dojmem.

Markéta Novotná

Profese: referentka ve státní správě

Znamení zvěrokruhu: Váhy

Co Vás baví, když „nedobrovolníčíte“ v Okamžiku?

Baví mě život se vším, co přináší. Jsem rozená optimistka, zkouším v životě, co se dá a co okolnosti dovolí.

Jak jste se dostala k dobrovolnictví v Okamžiku?

Původně jsem chtěla jít k jiné organizaci, ale na proškolení bych čekala. A já chtěla začít co nejdříve. Hledala jsem na internetu a stránky Okamžiku mne zaujaly. Zavolala jsem, dostala odpovědi na své otázky a za pár dní jsem začala s proškolením. A zůstala dodnes.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

To není o energii. Člověk buď chce, nebo nechce. Nikdy nevíte, co přijde. Třeba jednou podobnou pomoc budu potřebovat i já.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Mé zkušenosti jsou stejné jako s „normálními“ lidmi. S jedním spolupráce nevyjde a s dalším si sednete. To je prostě život. Překvapilo mne, jak je občas těžké vše popsat, i když jsem výřečná, občas jsem ztracená. Ale nejvíc mne asi překvapily reakce lidí na ulici. Když jdu sama, stávám se pro okolí neviditelnou, ostatně nejspíš jako většina z nás. Při mé procházce s klientem jsou lidé vnímavější, ustoupí nám a ve většině případů se i usmějí. To potěší.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

Okamžik mi pomohl s proškolením a nalezením „správných“ klientů, takže naše spolupráce probíhá bez problémů. Bez tohoto sladění by to prostě nefungovalo.

Elen Bělovská

Profese: ekonomka

Věk: 58 let

Znamení zvěrokruhu: Lev

Co Vás baví, když „nedobrovolničíte“ v Okamžiku?

Hudba, sport, vnučci, zahrada – je těžké dát do pořadí, proto uvádím v abecedním pořadí.

Jak jste se dostala k dobrovolnictví v Okamžiku?

K Okamžiku jsem se dostala díky bývalé ředitelce Hestie Olze Sozanské a do dnešního dne jsem jí upřímně vděčná. Asi před deseti lety jsem ji požádala o radu k dobrovolnictví. Jedno podzimní odpoledne jsem ji navštívila v kanceláři, probraly jsme všechno možné a především moje důvody k dobrovolnictví, taky jsme se hodně nasmály. Na závěr našeho setkání na mě vrhla zkušený pohled se slovy: „Zasloužíte si Okamžik,“ mi dala knížku nevidomého ředitele tohoto sdružení. Tehdy jsem nepochopila, co mi to vlastně říká, resp. co úžasného mi Olga Sozanská dala. Během týdne jsem se s lidmi z Okamžiku setkala a byla to „láska na první pohled“.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

Tuto otázku bych nejraději obrátila, protože právě dobrovolnictví mi dává energii. Mnohokrát se mi stalo, že jsem byla vyčerpaná z práce a dorazila do Okamžiku a po první větě jsem jakoby zázračně ožila a únava ze mne téměř spadla. Ale abych odpověděla na původní otázku – je to čistá a čirá radost pomáhat při smysluplné činnosti.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Spolupracuji především s nevidomým ředitelem Okamžiku. Zajišťuji mu „rychločtení“ různých periodik, ve kterých pro něj hledám zajímavé informace, poskytuji pohled „zvenku“ na různé dokumenty Okamžiku, pátrám po chybách a nejasnostech v projektech a jiných pracovních materiálech.

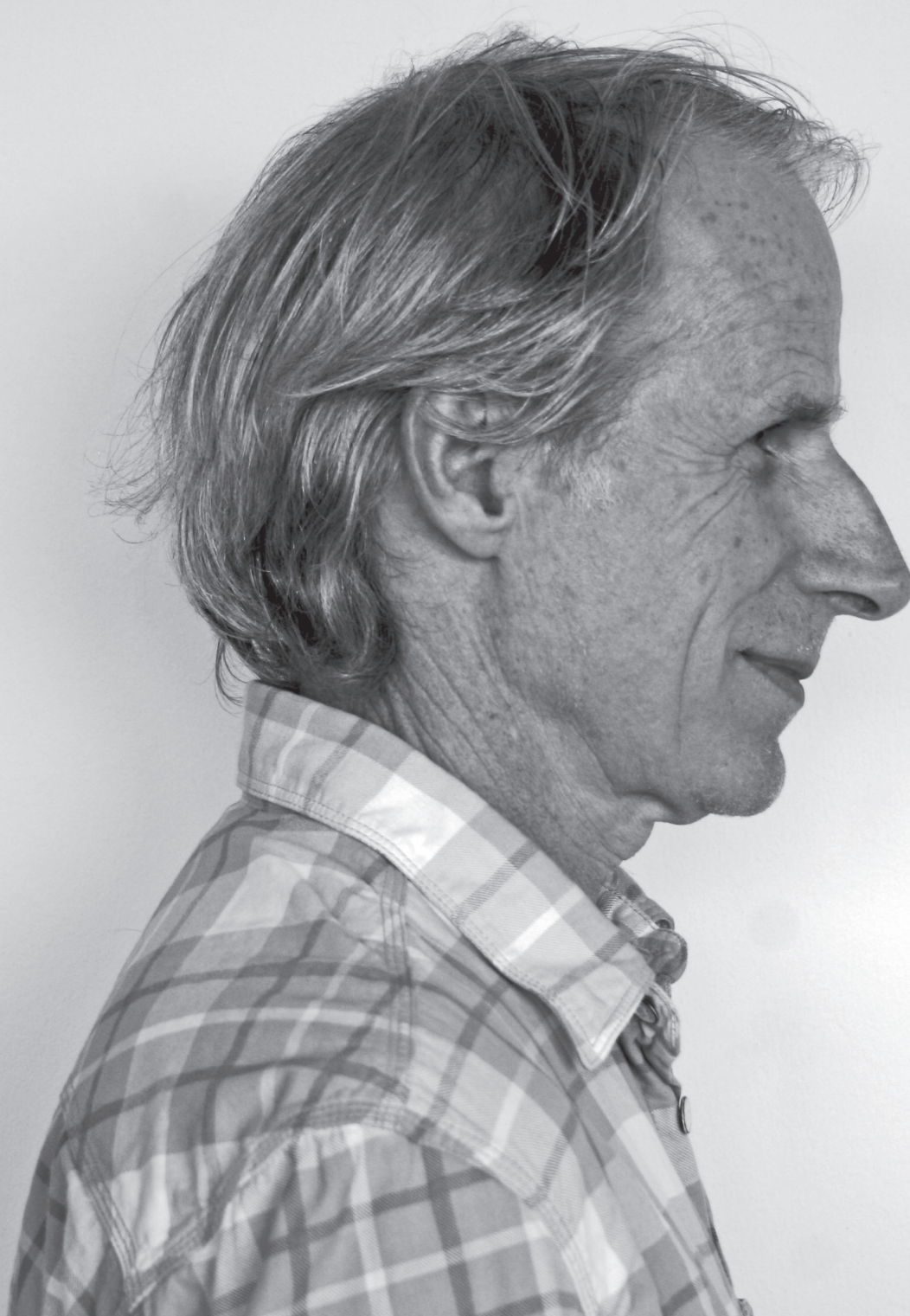
Ve sdružení jsem zakotvila pevně a plně, například jsem několik let chodila na koncerty klasické hudby do pražského Rudolfinu střídavě se dvěma nevidomými klienty. Neboť sama velmi miluji hudbu, občas na jednotlivé koncerty chodíme stále.

Ráda bych zmínila jednu z mnoha akcí, kterou Okamžik organizoval asi před dvěma roky. Jednalo se o sázení stromků v Praze 4 s trefným názvem „Od okamžiku k věčnosti“, zúčastnili se nevidomí klienti a dobrovolníci i další hosté. Vidící si mohli vyzkoušet na vlastní kůži, jaké to je zasazovat stromek s rouškou na očích. Vzala jsem tam tehdy s sebou svého čtrnáctiletého synovce, myslím, že to pro něho byl nezapomenutelný zážitek. Naprosto nádherná, zábavná a milá jsou pravidelná vánoční posezení klientů a dobrovolníků.

A ještě jednu poznámku, kterou zde musím uvést. Většina lidí se naprosto mylně domnívá, že před nevidomými se musí vyvarovat použití slovesa „vidět“. Opak je pravdou! Sami nevidomí mi naprosto samozřejmě sdělí, že „už jsme se dlouho neviděli“ nebo „těším se na koncert a zase se uvidíme“. Jen my vidící musíme mít na zřeteli, že nevidomý člověk opravdu nevidí. Tento fakt mne občas trochu rozčiluje např. v tramvaji, když někdo uvolní místo nevidomému a pouze vstane ze sedačky bez slova upozornění a postaví se vedle nevidomého a čeká.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

Za deset společných let s Okamžikem se podařilo mnoho skvělých akcí, seznámila jsem se s neuvěřitelnými lidmi ať již nevidomými nebo vidícími. Ty nevidomé nesmírně obdivuji, nejen pro jejich nezbytné „dovednosti“, ale především pro nezdolný optimismus a nadšení pomáhat i se svým znevýhodněním druhým. V Okamžiku a s Okamžikem jsem zažila mnoho radosti a krásných okamžiků.

Robin Fried

Profese: nejdříve lingvista, pak softwarový inženýr a v současnosti dobrovolník

Věk: Vy Češi jste posedlí věkem (smích). Odkud pocházím, se nesmí na věk zeptat.

Znamení zvěrokruhu: Panna

Co Vás baví, když nedobrovolničíte v Okamžiku?

Jazyky (zvláště čeština), čtení, hraní na kytaru (i když na to mám málo času), meditace, jóga, jiné kultury.

Jak jste se dostal k dobrovolnictví v Okamžiku?

Před rokem jsem poslouchal nějaký rozhlasový pořad, kde se mluvilo kladně o dobrovolnictví v Praze, a zmínili Okamžik. Pak jsem zavolał do Okamžiku a rozhodl jsem se zúčastnit vzdělávacího semináře.

Co Vám dává energii pomáhat ve svém volnu a bez nároku na odměnu?

Že mám vůbec čas jiným pomáhat a pokud to dovedu dělat úspěšně, mám z toho radost.

Je něco na spolupráci s nevidomými, co Vás baví, těší, mile překvapilo nebo třeba nemile zaskočilo?

Podle mé zkušenosti s nevidomými, oni často „vidí“ svět jinak než lidé s plně fungujícím zrakem. Já vím, že to zní jako klišé, ale tento jiný úhel pohledu může být pro dobrovolníka inspirující. Na druhé straně, občas mám pocit, že moji klienti a klientky mi chtějí říci nebo jinak sdělit, že o ně často lidé nemají zájem. Neříkají to vždy přímo, ale občas se to dozvídám přes jejich životní příběhy. Dosud nejvíc mě překvapilo a stále překvapuje to, že jsou nevidomí často tak ochotni vyjadřovat svou vděčnost za jakoukoliv pomoc.

Jakou roli hraje ve Vaší dobrovolnické činnosti sdružení Okamžik?

Že je spolehlivým prostředníkem mezi mnou a klienty.

Alice Horná

Profese: původně účetní – nyní v invalidním důchodu
Snažím se dělat cokoliv, co by bylo užitečné. V současné době se v Hmateliéru (ateliéru hmatového modelování sdružení Okamžik) rekvalifikuji na řemeslníci hmatového modelování.

Věk: 45 let
Znamení zvěrokruhu: Blíženec

Co Vás baví ve volném čase?

Mám ráda přírodu, dříve vášnivý zahrádkář, nyní procházky, nejraději jehličnatým lesem. Dále ráda něco vytvářím, dříve vyšívání, výroba šperků apod., dnes se realizuji v Hmateliéru. Mám ráda knížky, dnes jsem závislá na knihovně pro nevidomé, kde jsou k dispozici audio načtené knihy. Bohužel moji oblíbení autoři, jako např. Rushdie nebo Gulbranssen, ale načtení nejsou.

Proč jste se rozhodla využívat právě služeb dobrovolníků Okamžiku?

O Okamžiku jsem se dozvěděla v době, kdy jsem už definitivně věděla, že musím změnit dosavadní způsob života. Musela jsem skončit s prací a měla jsem strach zůstat sama mezi „čtyřmi stěnami“ Pomoc dobrovolníka jsem přijímala ze začátku hlavně jako psychickou pomoc a povzbuzení.

V čem je pro Vás pomoc dobrovolníků zajímavá, výjimečná, co Vás na ní těší?

Osobně mě těší, že jsem získala novou přítelkyni. Mám stálou dobrovolnici a myslím, že náš vztah je již přátelský. Obecně myšlenka, že mohu kdykoli požádat o pomoc, je pro mne dalším krokem k samostatnosti. Víím, že když bude nejhůře, nemusím se nikde doprošovat, protože v Okamžiku toto funguje automaticky. I když jsem o jednorázový doprovod nikdy neřadala, pocit, že mohu, je pro mne osvobozující.

Co považujete ve spolupráci s dobrovolníky za důležité?

Především „profesionální“ přístup, nemusím každému složitě vysvětlovat, co a jak potřebuji. Věčné vysvětlování, že to nevidím, je hrozně únavné. Pokud se setká klient s dobrovolníkem, který má podobné zájmy a názory a smysl pro humor, je to příjemný bonus navíc.

Jakou roli hraje ve Vaší spolupráci s dobrovolníkem sdružení Okamžik?

Hraje významnou roli prostředníka. Dále asi pocit jistoty a bezpečí. V případě potřeby jsou mi pracovníci Okamžiku k dispozici.

Jan Jakeš

Profese: původem pracovník v oboru vědeckotechnických informací
a informatiky v odvětvovém informačním středisku dopravy
**V současné době jsem invalidní důchodce bez zaměstnání, dobrovolně se věnuji
nevýdělečné činnosti v oblasti pomoci osobám s hluchoslepotou.**

Věk: 61 let

Znamení zvěrokruhu: Vodnář

Co Vás baví ve volném čase?

Zajímám se o filozofii, přírodní vědy, hudbu, dějiny, dopravu a železnici. Rád chodím do přírody, mám rád pěší turistiku.

Proč jste se rozhodl využívat právě služeb dobrovolníků?

Jsem hluchoslepý (úplně nevidomý a těžce nedoslýchavý až prakticky neslyšící). Vzhledem ke svému omezení potřebuji pomoc při zpracování nejrůznějších písemností v listinné podobě, které se týkají jak mých osobních záležitostí, tak také organizačních a administrativních věcí souvisejících s mým nasazením v oblasti pomoci hluchoslepým osobám na národní i mezinárodní úrovni. Dalším důvodem je moje záliba v občasných vycházkách do okolí svého bydliště a zjišťování, co se kde a jak změnilo.

Co Vás na pomoci dobrovolníků potěšilo, mile překvapilo nebo třeba i nepříjemně zaskočilo?

Obdivuji jejich ochotu a obětavost, s níž věnují svůj čas nezištné pomoci jiným lidem. Jsou přátelští a nevťiraví.

Co považujete ve spolupráci s dobrovolníky za důležité?

Vzájemný respekt, přátelský vztah, vzájemnou důvěru a otevřenost.

Jakou roli hrají ve Vaší spolupráci s dobrovolníkem pracovníci sdružení Okamžik?

Vyhledávají vhodné dobrovolníky ochotné se mnou spolupracovat a pomáhat mi, zájemce o dobrovolnickou činnost školí z hlediska zásad pomoci lidem se zrakovým postižením, zprostředkují naše první seznamovací setkání, průběžně sledují úroveň spolupráce.

Jan Jung

Profese: v letech 1998–2008 zaměstnán postupně jako pracovník víkendové služby, učitel sociální rehabilitace a Braillova bodového písma v Pobytovém rehabilitačním a rekvalifikačním středisku pro nevidomé Dědina o. p. s.

Po vážném úrazu pravé ruky při srážce autobusu a tramvaje jsem bez zaměstnání, docházím jako dobrovolný společník do téhož střediska 3x týdně.

Věk: 39 let

Znamení zvěrokruhu: Střelec

Co Vás baví ve volném čase?

V lednu jsem si pořídil malého pejska a s ním se člověk opravdu nenudí. Snažím se stále si nacházet nějakou práci, např. tuto zimu a jaro jsem zařizoval a vyřizoval rekonstrukci a úpravu interiéru farního kostela v Holýšově, odkud pocházím, jinak se také snažím být v této farnosti stále užitečný. Ve volných chvílích poslouchám načtené knihy, s dobrovolníkem z Okamžiku chodím plavat a do sauny.

Proč jste se rozhodl využívat právě služeb dobrovolníků?

Protože nemám s kým chodit do sauny a plavat. Ve svém okolí opravdu nenajdu nikoho, kdo by se mnou chodil.

Co Vás na pomoci dobrovolníků potěšilo, mile překvapilo nebo třeba i nepříjemně zaskočilo?

Co mě mile překvapilo? Že se ještě stále najdou v naší společnosti, zaměřené na osobní zájmy, peníze atd., lidé, kteří jsou ochotni ve svém volném čase a ještě k tomu bezplatně něco udělat pro jiné.

Nemůžu říci nic nepříjemného, protože nic takového se mi opravdu nestalo.

Ještě k těm milým neočekávaným a překvapivým událostem:

V listopadu 2006 jsem utrpěl vážný úraz, který si vynutil několika měsíční hospitalizaci v pražských nemocnicích a jednou z nich se v nemocnici na Vinohradech na JIP chirurgie objevil můj tehdejší dobrovolník Radim. Potom tam byl dokonce několikrát. Byla to jedna z nejméně očekávaných a proto velmi milých návštěv. Opravdu jsem nečekal, že někdo takový přijde.

Co považujete ve spolupráci s dobrovolníky za důležité?

Vzájemnou důvěru, spolehlivost, ale také to, že jsme přáteli, věříme jeden druhému, můžeme si spolu o čemkoliv bez problémů pokecat atd. Myslím si, že se nám to líbí oběma.

Zuzana Rousová

Profese: Moje původní i současná profese je učitelka hudby.

Věk: 46 let

Znamení zvěrokruhu: Býk

Co Vás baví ve volném čase?

Záliby – četba, jóga, poslech hudby, turistika, plavání, pletení, jízda na kole.

Proč jste se rozhodla využívat služeb Okamžiku?

Já i můj manžel jsme prakticky nevidomí. Máme dva syny. Přestože nám na genetice řekli, že budou děti vidět, nevyšlo to. Zpočátku nebyl problém zvládat běžné každodenní problémy. Když pak kluci nastoupili do školy, situace se poněkud změnila.

Nemohli jsme jim být nápomocni. Nezvládali jsme jim pomoci s orientací v textu, rýsováním, s mapami, kontrolou úkolů apod. V tu dobu kluci začínali navíc bojovat se ztrátou zraku. Bylo pro ně velmi těžké zvykat si na to, že už nevidí to co dřív, že jsou daleko dříve unavení, že nestíhají vypracovat úkoly stejně rychle jako zdravé děti. Až dosud neměli problémy s pohybem ve volném prostoru – na hřišti, v obchodech, na koupališti, rozpoznávali na dálku kamarády. To všechno se ale postupně začalo měnit. Byl to poměrně velký psychický tlak jak pro nás, tak pro nás.

Občas nám byli nápomocni manželovi rodiče, ale bylo jasné, že to dlouhodobě nebude možné. Oba synové udělali přijímací zkoušky na jazykovou školu. Přestože byli šikovní, k tomu aby byli schopni plnit zvýšené požadavky na učení, bylo potřeba najít někoho, kdo by jim občas pomohl. Tehdy jsme se dozvěděli o Okamžiku. Ihned jsme se zkontaktovali a naše spolupráce se od té doby začala vyvíjet zcela v duchu našich představ.

V čem je pro Vás pomoc dobrovolníků zajímavá, výjimečná, co Vás na ní těší?

Velmi se nám líbí, že výběr dobrovolníků je ze strany Okamžiku velmi pečlivý a není nahodilý. Až dosud jsme měli velké štěstí na vybrané dobrovolníky. Dochází k nám většinou studenti vysokých škol. Jsou to mladí lidé, takže si s kluky rozumí i lidsky, většinou jsou sami v procesu studia a tím pádem vědí, jak přípravu na vyučování zracionalizovat. Patrná je i jejich průprava, kterou dostanou při proškolení v Okamžiku. Běžně se totiž setkáváme s tím, že i lidé, kteří mají dobrou vůli pomoci, mnohdy nevědí jak.

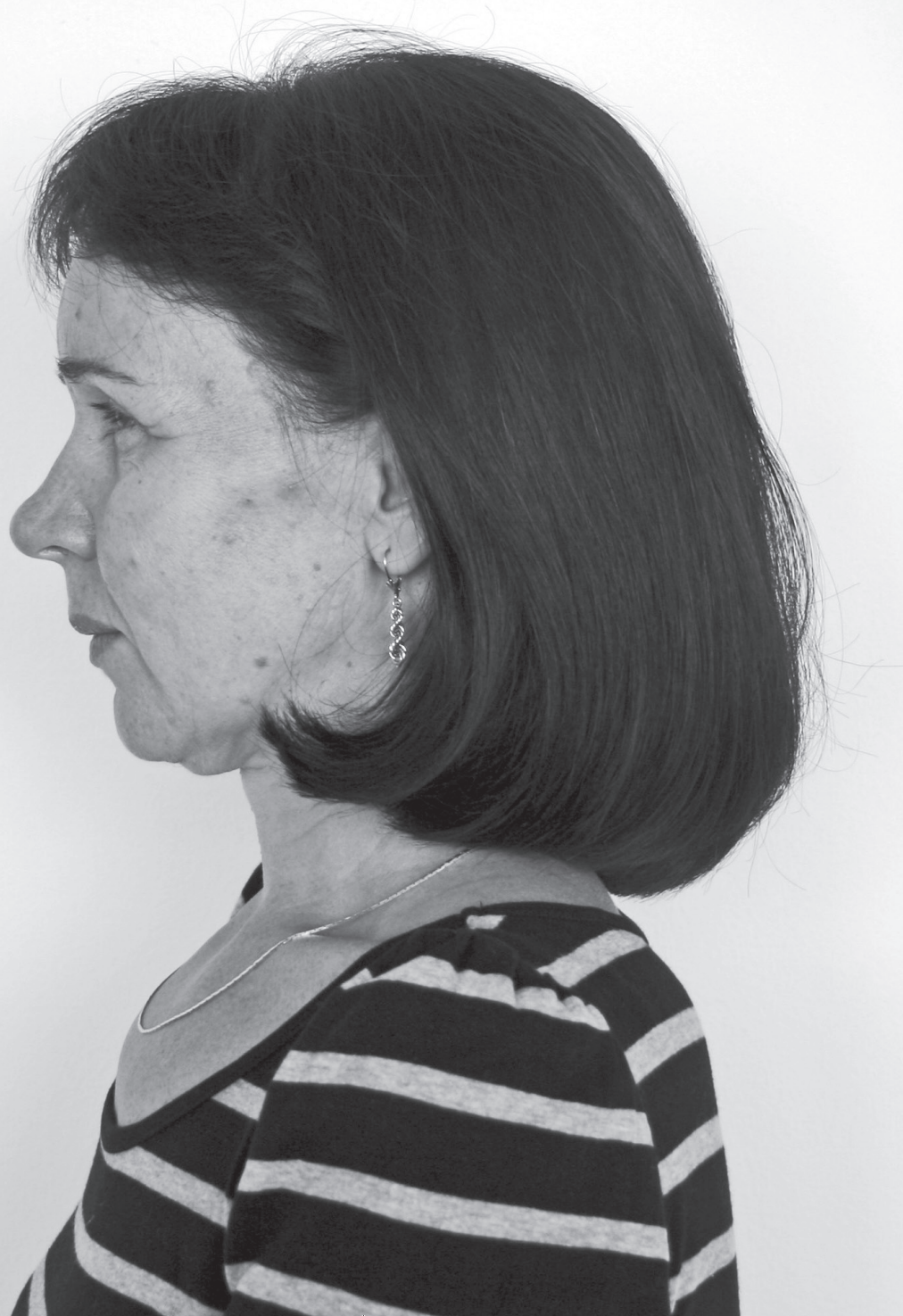
Co považujete ve spolupráci s dobrovolníky za důležité?

Naše dlouhodobá asistentka nám pomáhá při nákupech, doprovází nás na třídní schůzky, pomáhá nám vyhledávat těžko dostupné informace na internetu, je nám nápomocná v knihovně apod. Přínosem pro nás je nejen vlastní pomoc dobrovolníků, ale i kontakt s mnohdy velmi zajímavými lidmi. Mám pocit, že na tuto činnost se nemůže dát člověk bez hlubšího duchovního základu. Nermalou roli také u nás hraje fakt, že se člověk nepřímo pohybuje mezi zdravými lidmi a má neustálou možnost být v kontaktu ze světem nepostižených.

Jakou roli hraje ve Vaší spolupráci s dobrovolníkem sdružení Okamžik?

Nerada bych, aby to vyznělo nadneseně, ale troufám si říci, že Okamžik poskytuje zřetelně postiženým nejen jistotu, že se vždy dá najít nějaké řešení, ale i možnost žít důstojně i s handicapem. Mám řadu spolužáků po celé republice. Jsou to všechno zřetelně postižení lidé. Když jim vyprávím, jaké možnosti nám poskytuje sdružení Okamžik, všichni se shodují na tom, že by tato pomoc měla být – alespoň dílčím způsobem, rozšířena po celé republice.

Jiřina Holeňová

Profese: Původní i současnou profesí jsem překladatelka.
Vystudovala jsem moderní filologii na FF UK, obor němčina – nizozemština.

Věk: 46 let

Znamení zvěrokruhu: Kozoroh

Co Vás baví ve volném čase?

Spousta věcí. Obecně řečeno vše, co je nějakým způsobem tvůrčí, co mě vede k tomu, abych se dovídala a učila něco nového. Ale konkrétně: literatura, dobrá hudba různých žánrů, vaření, pěstování rostlin, práce s hlínou v Hmateliéru sdružení Okamžik, různé rukodělné techniky, jóga, turistika. Taký si občas zpívat a smát se. No a čas od času mě baví prostě nedělat nic, ale moc se mi to nedaří.

Proč jste se rozhodla využívat právě služeb dobrovolníků?

Já vlastně byla první klientkou dobrovolnického programu Okamžiku. Potřebovala jsem tenkrát pomoc při vyhledávání různých informací pro svoji překladatelskou práci v knihovně. No a tou dobou přišla do Okamžiku moje budoucí dobrovolnice, že by ráda někomu pomáhala. Možná jsem byla i trochu zvědavá, jak taková pomoc bude fungovat.

V čem je pro Vás pomoc dobrovolníků zajímavá, výjimečná, co Vás na ní těší?

Přišlo mi zajímavé, jak se z té pomoci najednou začala stávat příjemná zábava. Ale tak to bývá, když k sobě dobrovolník s klientem začnou mít blízko a role ve vztahu si mohou občas i prohodit. Jako výjimečná mi ta pomoc asi nepřipadá. Jsem ráda, že dobrovolnictví lidem stojí zato. Prostě že jsou lidé, kteří potřebují někomu pomáhat. No a těší mě, když se občas role obrátí a někdy mohu dobrovolníkovi pomoci já.

Co považujete ve spolupráci s dobrovolníky za důležité?

Pro klienta i pro dobrovolníka: umět říct, když jeden či druhý na něco nestačí, něčeho se obává. Občas ten druhý z dvojice ví, jak na to, nebo se doberou řešení společně, nebo se lze obrátit na pracovníky Okamžiku.

Jakou roli hraje ve Vaší spolupráci s dobrovolníkem sdružení Okamžik?

Určitě zásadní, protože dobrovolníky školí. A i v průběhu spolupráce dvojice se v případě potřeby může klient i dobrovolník na pracovníky Okamžiku obrátit.

Libuše Petrašová

Profese: Mám středoškolské vzdělání v oboru zemědělství. Před přiznáním plného invalidního důchodu administrativní pracovnice, v současné době se v Hmateliéru věnuji technice hmatového modelování.

Věk: 39 let

Znamení zvěrokruhu: Býk

Co Vás baví ve volném čase?

Hmatové modelování je zároveň i mým koníčkem. Jinak mám ráda literaturu, zejména židovskou a historickou. Zajímá mne astrologie.

Proč jste se rozhodla využívat právě služeb dobrovolníků?

Postupná ztráta zraku mne od jisté doby vedla k tomu, abych začala hledat kompenzační pomůcky, služby, ale i osobní kontakty s dalšími zrakově postiženými. A cesty klikaté mi nakonec přinesly první bližší přátelství s lidmi z Prahy, kteří mi řekli o sdružení Okamžik. Dostalo se mi velmi dobrých referencí, poté jsem sama využila službu jednorázových doprovodů a od té doby jsem při svých cestách do Prahy využila tuto službu mnohokrát. Později jsem si pak nechala načíst několik knížek a našla stálou dobrovolnici – asistentku.

V čem je pro Vás pomoc dobrovolníků zajímavá, výjimečná, co Vás na ní těší?

I v obecné rovině se ráda setkávám se zajímavými a přátelskými lidmi. A to dobrovolníci jsou. Velké povzbuzení vidím i v tom, že v dnešní době spěchu, starostí, stresu, se najdou lidé, kteří ve svém volném čase dovedou pomáhat postiženým – a to bez nároku na odměnu. Je to pozitivum, na které občas poukazují, když mi moji vidící známí vypravují, s jakou negací a bezohledností se mezi lidmi setkávají. Asi každý z nás udělal nějakou nepříjemnou zkušenost s reakcí druhých lidí, tomu se v životě nedá zcela vyhnout, ale vždycky si vzpomenu na to, s kolika příjemnými a obětavými dobrovolníky jsem se již potkala. Za každého jednoho pak v duchu poděkuji!

Co považujete ve spolupráci s dobrovolníky za důležité?

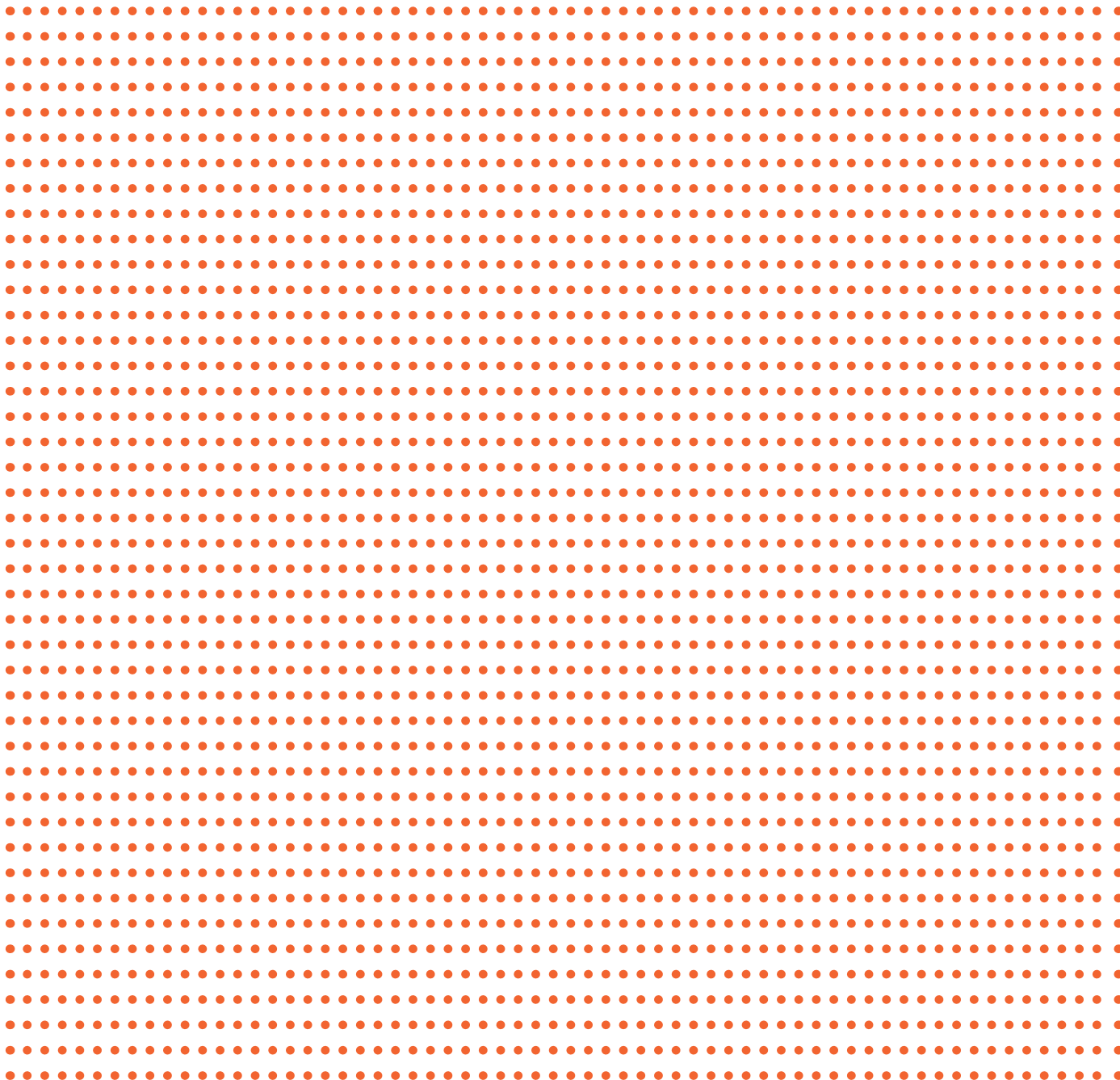
Důležitá se mi jeví slušnost a vzájemný respekt. Dobrovolník službu poskytuje, klient přijímá, nicméně oba by se měli ve vzájemném kontaktu cítit dobře. Dobré komunikační dovednosti jsou devízou v širším životě, ale u dobrovolníků považuji komunikaci též za důležitou.

Jakou roli hraje ve Vaší spolupráci s dobrovolníkem sdružení Okamžik?

Okamžik mi zprostředkovává dobrovolníky pro jednorázové doprovody a pomohl mi s navázáním dlouhodobé asistence, se kterou mi do života vstoupily nové možnosti. Zároveň našel načitatelky na mou žádost o načtení několika knih.

II. Rozhovory s pracovníky

Miroslav Michálek

Profese: původně ekonom, nyní výkonný ředitel sdružení Okamžik

Věk: zatím dobrý

Znamení zvěrokruhu: Panna

Co Vás baví ve volném čase?

Rodina, klasická i rocková hudba, literatura pasivně i aktivně, dobrá káva.

Poodhalte historii Dobrovolnického centra Okamžiku, kdy a jak to začalo?

Myšlenka přišla na jednom semináři o dobrovolnictví asi v roce 1998, chvíli trvalo, než jsem pochopil, že pro novou věc, jakou tehdy dobrovolnictví pomáhající nevidomým bylo, bude nutno založit nové sdružení. První dobrovolnice Okamžiku vlastně přišla sama od sebe, hledala nějakou možnost pomáhat nevidomým a někdo ji poslal za mnou. První dva roky se projekt moc nerozjížděl, skoro jsem o něm začal pochybovat. I mně samotnému trvalo dva roky, než jsem začal využívat pomoc dobrovolníků. Celé dobrovolnictví bylo v naší zemi vlastně ještě v plenkách. Pamatuji se, že se někteří z prvních dobrovolníků ptali, jak mají doma říct, že dělají něco zadarmo. Pak přišly povodně a mnoho nevidomých si odzkoušelo, jak může být pomoc proškoleného dobrovolníka příjemná, jaké nové možnosti jim nabízí a kolik šetří času a energie, které při běžném životě poslepu není nazbyt. Během pěti let se dobrovolnický projekt rozjel, noví pracovníci přinášeli nové prvky, dobrovolníků přibývalo a od roku 2005 jich je stále přes stovku. Ledacos ovlivnila akreditace dobrovolnické služby a registrace s ní související sociální služby. Dnes je to zpracovaný projekt největší svého druhu v ČR. Inspirovali jsme další dobrovolnické projekty. To mě těší.

S jakými dilematy jste se potýkal ve dvojroli klienta a zároveň ředitele Dobrovolnického centra?

Běžně o tom nepřemýšlím. Příležitostně, jako třeba teď při psaní těchto odpovědí, mám příjemný pocit, že toto jsem na začátku vymýšlel já, že to stále funguje a že to za ta léta pomohlo stovkám jiných zrakově postižených lidí. Dilemata občas jsou a souvisí třeba s rozdílnými představami jednotlivých pracovníků, klientů a dobrovolníků. A samozřejmě čas od času se zkříží role. Není vždy úplně příjemné jako manažer říkat druhým, co a jak mají dělat, a zároveň si jako nevidomý člověk stejným lidem říkat o pomoc.

Jako ředitel odpovídáte za finanční zajištění projektů, jak se shánějí peníze na provoz renomovaného dobrovolnického programu?

Nelehká otázka zůstane bez jednoznačné odpovědi. Zaběhnutý projekt má své jméno a podporovatele, je registrovanou a tedy svým způsobem uznávanou službou, ale na druhé straně stát a město nikdy nedají peněz dost a nadace rády podporují nové projekty. Za osmnáct let mé práce v neziskovkách jsem zažil několik „módních vln“ podpory, někdy byly středem zájmu migranti, jindy drogově závislí a jindy národnostní menšiny. To se promítá zejména do podpory ze strany nových a firemních nadací, fyzických osob atd. Navíc projekt spojující sociální službu a dobrovolnictví může vyvolávat představu, že na jeho provoz dává dost peněz „ta druhá strana“, tedy buď systém podporující dobrovolnictví, nebo systém podporující sociální služby. A někdy (zrovna teď) se škrtaří rozpočty a mění zákony, takže míra nejistoty se čas od času zvyšuje, ale my zůstáváme.

Petr Vojtíšek

Profese: sociální pracovník, pedagog, v Dobrovolnickém centru si prošel pozicemi koordinátor, vedoucí, metodik, lektor výcviku

Věk: 28 let

Znamení zvěrokruhu: Štír

Co Tě baví ve volném čase?

Sledovat jak se můj syn mění z miminka ve velkého kluka, gastronomie aktivně i pasivně, poker, cestování, film, analyzovat a glosovat celospolečenské dění.

Jak přesvědčit lidi, aby šli ve svém volnu zadarmo pomáhat potřebným?

Naštěstí se nám za celou dobu fungování Dobrovolnického centra úspěšně daří průběžně doplňovat dobrovolnický tým motivovanými a nadanými dobrovolníky. Příkládám to dlouhodobé propagaci na specializovaných serverech a soustavnému „budování značky“ Okamžiku (prezentace v médiích, příspěvky na konferencích, odborné texty). Vzhledem k omezeným finančním zdrojům využíváme nízkonákladové a bezplatné formy propagace. To vyžaduje někdy docela dost nápaditosti.

Máte nějakou upřednostňovanou cílovou skupinu, kterou při propagaci oslovujete?

Při výběru těch správných lidí hraje samozřejmě důležitou roli správné zacílení propagace. Pro dobrovolnictví v Okamžiku hledáme lidi, kteří mají dostatek volného času, vhodnou motivaci, fyzickou i psychickou odolnost a životní nebo profesní zkušenosti. Prototypem této skupiny se poslední dobou stávají mladí penzisté, které mezi námi velmi rádi vidíme. Zároveň jim dáváme impuls, že je společnost stále potřebuje.

Co je důležité pro kvalitní přípravu dobrovolníků?

Je to jistě důkladné a ucelené proškolení a „výstupní kontrola“. V Okamžiku využíváme formu výcviku, složeného z vhodně nadávkované teoretické a praktické části. Dobrovolníci procházejí dvánáctihodinovým výcvikem rozloženým do třech podvečerů. Každý dobrovolník poté prochází dvouhodinovým zkušebním doprovodem nevidomého lektora. Teprve po úspěšném absolvování výcviku a zkušebního doprovodu se může jako dobrovolník zapojit.

Marie Hůrková

Profese: vedoucí Dobrovolnického centra

Věk: 27 let

Znamení zvěrokruhu: Štír

Co Tě baví ve volném čase?

Četba detektivek, společenský tanec, divadlo, zahrada, historie.

Máte nějaká kritéria pro výběr dobrovolníků?

Kritéria pro výběr dobrovolníků jsou z velké míry dána tím, že náš dobrovolnický program má akreditaci Ministerstva vnitra. Každý dobrovolník musí být starší 18 let a mít čistý trestní rejstřík. Podmínkou je také úspěšné absolvování vstupního výcviku a následný podpis smlouvy. V ní se dobrovolník zavazuje k dodržování pravidel programu a etického kodexu zaměřeného na vztah mezi dobrovolníkem, klientem a pracovníky. Kromě těchto „formálních požadavků“ jsou pro nás důležité i další věci. Jsme rádi, pokud dobrovolníci přinášejí nové nápady a podněty pro náš další rozvoj. Snažíme se, aby naše dobrovolnická základna byla co nejpestřejší. Víťame lidi v podstatě jakéhokoliv zájmu, profese a věku. Je předsudek, že dobrovolnictví je jen pro studenty či mladé lidi. Pravda, stále tvoří největší skupinu našich dobrovolníků, ale pomáhají u nás i maminky na mateřské dovolené nebo lidé v důchodu. Dobrovolničit může skoro každý, důležitá je chuť nabídnout svůj čas a také ochota ke spolupráci na tom, aby pomoc byla smysluplná a opravdu přinášela klientům to, co potřebují.

Proč odmítáte některé zájemce o dobrovolnictví?

Občas se stane, že musíme odmítnout zájemce, který nesplňuje některé z kritérií našeho programu, třeba neprojde úvodním školením, zkušební pochůzkou nebo nemůže nabídnout dlouhodobější zapojení do programu. Problémem může být nekomunikativnost nebo nepřijatelné postoje ke zdravotně postiženým lidem.

Co je podle tebe nejdůležitější pro to, aby se dobrovolníci cítili dobře a byli dlouhodobě oporou?

Myslím, že pro to, aby byl dobrovolník spokojený a dobrovolnictví se věnoval dlouhodobě, jsou důležité především dvě věci. Zaprvé je to naplnění očekávání, s nimiž dobrovolníci přicházejí. A potom to, aby cítil z naší strany dostatečnou podporu a ocenění, že jeho pomoc není samozřejmostí. S každým z dobrovolníků se pravidelně individuálně kontaktujeme, úvodní schůzka s klientem do dlouhodobé spolupráce probíhá vždy společně s naší podporou. Dobrovolníci mají také možnost se na nás obrátit, kdykoliv potřebují radu nebo podporu v nějaké situaci. Pravidelně pořádáme supervize a další typy setkání, kterých se dobrovolníci mohou účastnit. Na konci každého roku na vánočním setkání předáváme ocenění vybraným dobrovolníkům, kterým chceme ještě speciálně poděkovat za jejich angažmá. I přes to, že naše dobrovolnické centrum se v průběhu let rozrostlo a v současnosti má okolo 110 dobrovolníků, stále si velmi zakládáme na individuálním přístupu a ocenění každého z nich.

Vladimír Mašát

Profese: Snad bych mohl i říci, vším čím jsem byl, byl jsem rád, z pracovníka ve „výzkumu“ jsem se stal manželským poradcem a pak dlouholetým studiem, které dosud nekončí, se stávám psychoterapeutem.

Věk: 64 let

Znamení zvěrokruhu: Býk

Co Vás baví ve volném čase?

Knihy, pozorování mraků na obloze, poznávání světa očima svých vnoučků a v neposlední řadě obyčejné mužské lenošení.

Jako supervizor máte možnost poznat důkladněji potřeby dobrovolníků, s jakými potřebami se u dobrovolníků opakovaně setkáváte, v čem potřebují nejvíce podpořit?

Podle mého zatímního poznání je to otázka „hranic“ a rozlišení, kdy pomáhat a kdy kontrolovat.

Při supervizích v Okamžiku se setkáváte s různými tématy, která převládají?

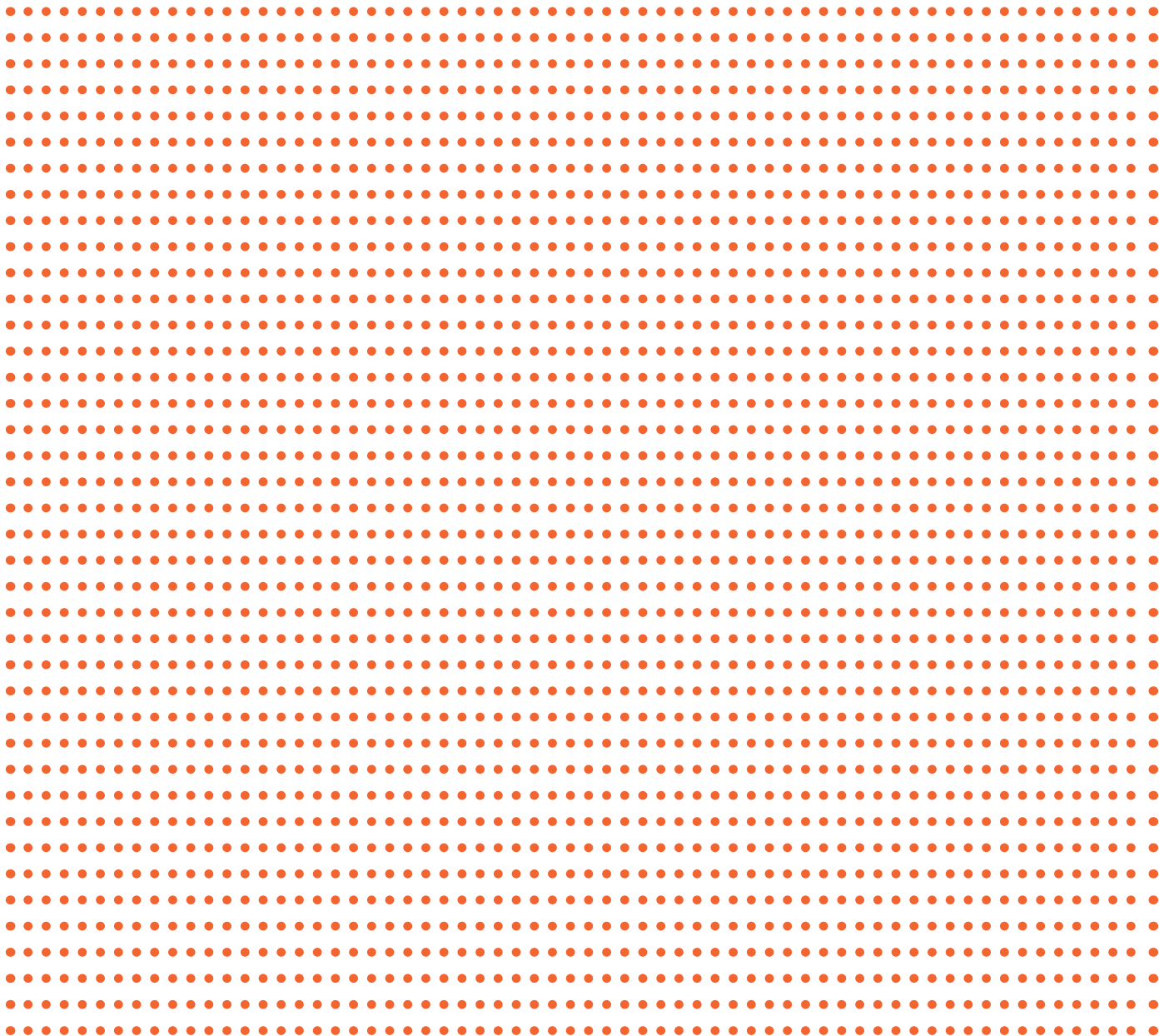
Nemohu říci, že by se objevovala solitérní nebo převládající témata, záleží na aktuálním složení skupiny. V případě těch, kdo začínají, jsou to témata týkající se práv a povinností dobrovolníka. V případě dlouholetých spolupracovníků jsou to spíše témata vztahující se k hranicím mezi pomáháním a „využíváním“ ze strany klientů.

Co dobrovolníci mohou supervizí získat?

Co skutečně získají, je jen na nich, co bych si přál, aby získali, to je především souhrn těchto faktorů – podobnost problematiky, pomoc sobě i jiným, odreagování se, získání nových informací, pocit sounáležitosti, emocionální podpora.

Co Vás těší na práci supervizora dobrovolníků?

I když přijdu lehce unaven, odcházím krásně naladěm, plný energie. Je to proto, že se setkávám s lidmi, kteří „nereptají“ na současnost a hledají a nalézají, čím ji „polepšit“.

III. Užitečné texty **pro** kvalifikovanou pomoc nevidomým

1. Jak stát pomáhá nevidomým / Petr Vojtíšek

Sociální politika státu vůči nevidomým je součástí celkové politiky vůči osobám se zdravotním znevýhodněním, v konkrétních případech má drobná specifika závisující na typu zrakového postižení. Obecně se jedná o zvláštní podporu v oblasti vzdělávání, zaměstnávání a začlenění do života většinové společnosti.

Podpora státu, krajů a obcí ve prospěch zdravotně znevýhodněných osob může mít tři podoby:

- I. Vytváření legislativy v zájmu těchto občanů
- II. Vyplácení peněžitých, případně věcných dávek
- III. Poskytování specializovaných služeb

Jaké konkrétní podoby má podpora státu vůči osobám se zrakovým postižením?

- 1. Vytváření zákonů a dalších právních norem a ratifikace mezinárodních dokumentů zaměřených na zrovnoprávnění, vyrovnání příležitostí a odstraňování diskriminace (Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, Listina základních práv a svobod, tzv. antidiskriminační zákon, zákon o sociálním zabezpečení, zákon o státní sociální podpoře, zákon o důchodovém pojištění, zákon o zaměstnanosti, zákon o sociálních službách, školské zákony atd.).
- 2. Vyplácení invalidních důchodů (podle stupně zrakové vady, nejčastěji ve 2. nebo 3. nejtěžším stupni).
- 3. Zvýhodnění v obecném nároku na některé dávky státní sociální podpory (vyšší dávky, vyplácení po delší dobu, měkčí podmínky přiznání nároku).
- 4. Poskytování dalších dávek sociální pomoci zaměřených na zlepšení mobility nebo zakoupení zvláštních pomůcek (kamerové lupy, ozvučený po-

čítač nebo mobilní telefon, nákup vodícího psa).

5. Poskytování dávky příspěvek na péči (o osobu závislou na cizí pomoci), obvykle ve 2. stupni závislosti.

6. Za určitých podmínek poskytování bezúročných půjček od státu.

7. Financování sociálních služeb a v určitém rozsahu i jejich realizace prostřednictvím krajů a obcí (např. průvodcovská služba, sociálně aktivizační služby, osobní asistence, pečovatelská služba, domovy a stacionáře, poradenství).

8. Vytváření podmínek pro začlenění na trh práce v rámci aktivní politiky zaměstnanosti (podpora zřízení pracovního místa, příspěvek na zapracování, povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením, rekvalifikace atd.).

9. Financování a zajišťování architektonických úprav v zájmu odstranění bariér na ulicích a v dopravě.

2. Jak firmy pomáhají nevidomým / Petr Vojtíšek

Ačkoliv nevidomí lidé zpravidla netvoří většinovou zákaznickou skupinu, některé firmy podporují jejich aktivní život několika způsoby:

1. Architektonické přizpůsobení prostor firmy (obchodu, kanceláří) potřebám nevidomých, především zajištěním vodicích linií (přirozených či uměle vytvořených), instalací zvukových orientačních majáků, označením dveří a tlačítek Braillovým písmem.
2. Zajištění poučeného personálu, který zná alespoň základní zásady komunikace s nevidomým a dokáže nevidomému nabídnout alespoň krátký doprovod.
3. Specializované firmy vytvářejí menší, levnější, ale i složitě a nákladně produkty, které jsou určeny přímo nevidomým osobám (od drobných kompenzačních pomůcek do domácnosti, přes bílé hole, vysílačky a majáky až ke zvětšovací a ozvučovací softwarům do mobilních telefonů a počítačů).
4. Některé subjekty poskytují dobrovolně slevy na své služby pro osoby se zdravotním postižením, tedy i nevidomým (telefonní operátoři, kulturní podniky).
5. Některé firmy finančně přispívají formou darů nebo grantů neziskovým organizacím (nadacím, občanským sdružením atd.) na realizaci veřejně prospěšných aktivit pro nevidomé, někdy má podpora formu věcných darů (např. kancelářská technika) nebo zprostředkování nějakých služeb nebo výhod (např. bezplatné zapůjčení prostor, zpracování auditu).
6. V některých firmách mezi sebou zaměstnanci spontánně organizují dobročinné finanční sbírky (někdy i věcné), jejichž výtěžek poskytnou neziskové organizaci nebo využijí na přímou pomoc potřebným jednotlivcům.

7. Moderním trendem je tzv. firemní dobrovolnictví, v rámci kterého zaměstnanci firmy nejdou jeden či více dní v roce pracovat, ale v rámci pracovního úvazku vypomáhat jako „dobrovolníci“ do neziskové organizace (např. vymalovat, přestěhovat, pomoci s administrativou a dalšími odbornými úkoly, uspořádat program pro klienty ústavních zařízení).
8. Další možností podpory nevidomých je zřízení a speciální vybavení pracovního místa, které je zpravidla financováno za podpory úřadu práce. Někteří nevidomí lidé se tak mohou uplatnit na pozicích v rámci své odbornosti (IT, překladatelství, učitelství apod.).

3. Jak „neziskovky“ pomáhají nevidomým / Miroslav Michálek

„Nevládní neziskové organizace“ (méně přesně „nestátní neziskové organizace“, zkráceně „neziskovky“ nebo NNO) významně napomáhají lidem se zrakovým postižením při řešení a překonávání důsledků ztráty nebo poškození zraku. Posud'te sami podle několika následujících příkladů:

1. Nadace a nadační fondy získávají a rozdělují finanční prostředky organizacím i zrakově postiženým jednotlivcům. K nejvýznamnějším nadacím s cílovou skupinou osob se zrakovým postižením patří např.:

– Nadační fond Českého rozhlasu a jeho veřejná sbírka „Světluška“ (www.svetlуска.net)

– Nadace Leontinka zaměřená na zrakově postižené děti a mládež (www.nadaceleontinka.cz)

– Nadace prof. Vejdovského orientovaná rovněž na zrakově postižené děti a mládež (www.npv.wz.cz)
Zrakově postižené jednotlivce a poskytovatele služeb pro tuto cílovou skupinu podporují i další nadace a nadační fondy (např. www.kontobariery.cz, www.krasapomoci.cz, www.nadacesirius.cz).

2. Občanská sdružení poskytují zrakově postiženým lidem prostor k spolkové činnosti i odborné služby. Za několik desítek sdružení v ČR alespoň uvádíme:

– Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (celostátní občanské sdružení prosazující společné zájmy cílové skupiny provozující spolkovou činnost, právní poradenství, výcvik vodicích psů, vydávání časopisů atd. – www.sons.cz, www.braillnet.cz)

– občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti pro ranou péči (terénní služby pro rodiny s nevidomými dětmi – www.ranapece.cz, www.ranapece.eu)

– Okamžik – sdružení pro podporu nejen nevidomých (vydavatel této publikace, provozovatel dobrovolnického centra, poradny, asistence nevidomým dětem v Praze atd. – www.okamzik.cz, www.hmatelier.cz)

– Lorm – společnost pro hluchoslepy (sociální a jiné služby pro osoby s kombinovaným postižením zraku a sluchu – www.lorm.cz)

– Helppes – Centrum výcviku psů pro postižené o. s. (sdružení zabývající se výcvikem vodicích psů pro nevidomé – www.helppes.cz)

3. Obecně prospěšné společnosti vznikají za účelem profesionální činnosti ve prospěch zrakově postižených, k nejznámějším patří:

– Tyfloservis o. p. s. (celostátní síť pracovišť poskytujících rehabilitaci zrakově postiženým lidem jako terénní službu – www.tyfloservis.cz)

– Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko Dědina, o. p. s. (pražské zařízení poskytující rehabilitaci a další služby nevidomým z celé ČR pobytovou formou – www.dedina.cz)

– síť Tyflocenter o. p. s. v řadě měst (sociální a jiné služby pro zrakově postižené – www.tyflocentrum.cz)

4. Účelová zařízení církví a náboženských společností poskytují některé služby pro nevidomé lidi, např.:

– Středisko pro zrakově postižené Diakonie ČCE – <http://szp.diakoniecce.cz>

– Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlaštickách – www.charitaopava.cz

Poznámka:

Více informací o organizacích a institucích pomáhajících nevidomým naleznete v Adresáři poskytovatelů služeb pro osoby se zrakovým postižením (vydal Okamžik, 2008).

4. Organizace akcí pro nevidomé / Miroslav Michálek

Uvažujete o uspořádání kulturní, sportovní, společenské nebo jiné akce pro nevidomé lidi? Nebo jim chcete vaši akci zpřístupnit? Pak vám mohou pomoci následující náměty a doporučení.

1. Položte si otázku, jestli je opravdu vaše akce zajímavá pro nevidomé a zda ji zpřístupnit vůbec lze, nebo jestli vám jde spíš o vylepšení jejího PR. Ve druhém případě bude lépe, když svůj záměr opustíte. Není nic příjemného jít na akci a být v jejím průběhu vyřazen z toho, co těší ostatní účastníky. Pokud by akce mohla být pro nevidomé zajímavá a nevíte si rady, čtěte dále.
2. Zeptejte se nevidomých lidí a profesionálů, kteří s nimi spolupracují, jestli vámi uvažovaná akce může být pro nevidomé přínosná. Třeba obdobnou akci někdo dělá jinde, vy byste jen objevovali dávno objevené. Lidé, kteří se s nevidomými nově setkávají, přicházejí často s týmiž nápady, které byly už dávno úspěšně či neúspěšně odzkoušeny.
3. Nedejte na jeden názor. To, co může být pro jednoho nevidomého úžasné, nemusí už zajímat téměř nikoho jiného. To, co vám jeden odborník doporučí, nemusí zajímat nevidomé atp.
4. Nevidomých lidí není příliš mnoho. Nečekejte tedy masovou návštěvnost, vaše akce může ale mít velký význam – být jen pro pár lidí. Akci situujte tam, kde nevidomí lidé jsou, nebo tam, kam je cíleně dokážete „přitáhnout“.

Při organizaci akce pro nevidomé je obvykle třeba domyslet:

1. Jak budete nevidomé informovat o akci (např. rozhlasové pořady pro nevidomé, speciální časopisy, e-mailové konference nevidomých).

2. Zvolte pro vaši akci vhodné místo (objekt), případně si nechte poradit nevidomými a odborníky, jak zajistit jeho dobrou dostupnost (vzdálenost od MHD, obtížnost trasy od MHD k objektu atp.)

3. Informujte nevidomé o tom, jak se na akci dostanou, eventuelně zajistěte pro ně možnost doprovodu od MHD.

4. Poskytněte nevidomým na akci informace např. v Braillově písmu, v nahrané zvukové podobě nebo posílením pořadatelské služby.

5. Speciální opatření mohou zvýšit samostatnost nevidomých na akci, např. natažené navádějící provazy mezi stoly, hmatná pole na stolech či pultech, popisky u exponátů v Braillově písmu, chodidlem vnímatelné pásy koberce v interiéru atp.

6. Zajistěte proškolení personálu akce v dovednostech správné komunikace a doprovázení nevidomých.

7. Poradte se s odborníky, jak optimálně zajistit občerstvení a hygienu na akci z hlediska specifik nevidomých.

8. Myslete také na odchod nevidomých z akce, na jízdní řád ve večerních hodinách, dostatek průvodců v závěru akce atp.

9. Nezálekněte se množství výše uvedených námětů, možná pro vaši akci využijete jen jeden či dva. Věříme, že vám akce zpřístupněná nevidomým přinese dobrý vnitřní pocit, novou praktickou a příjemnou zkušenost i dobré PR. Pokud si s něčím nebudete vědět rady, obraťte se na vydavatele této brožury nebo na jiného poskytovatele sociálních služeb pro nevidomé osoby.

5. Příjemná a praktická komunikace s nevidomými lidmi

/ Miroslav Michálek

Nejste si jisti, jestli máte na něco dbát při komunikaci s nevidomým člověkem? Zažili jste pocity rozpaků z takové komunikace? Nevíte, jak se s ním domluvit v nějaké situaci? Chcete předejít trapasům? Nabízíme vám několik postřehů a doporučení.

Co můžete dělat pro to, aby byla vaše komunikace s nevidomým efektivní a příjemná?

1. Mluvte s nevidomým jako s kýmkoliv jiným, jako rovný s rovným. Bude to pro obě strany praktické a příjemné.
2. Udržujte s nevidomým „zrakový kontakt“, obraťte se k němu při komunikaci, aby věděl, že s ním mluvíte. Při hovoru více lidí nebo v hlučném prostředí můžete nevidomého lehkým dotykem ruky na předloktí upozornit, že s ním mluvíte vy nebo někdo jiný.
3. Gesta a mimiku můžete nahradit slovním popisem („podávám vám ruku“, „paní se usmívá“).
4. Slovníček vhodný pro komunikaci s nevidomým:
 - stav nevidění se správně označuje slepota, nikoliv nevidomost;
 - slepotu není třeba nějak popisovat;
 - lidé postižení slepotou se nazývají nevidomí lidé, nikoliv „slepci“;
 - holi, kterou si nevidomý „osahává“ cestu před sebou, se říká bílá hůl.Ostatní specifika vám objasní nevidomí lidé, pokud to bude zapotřebí nebo pokud se zeptáte.
5. Při oslovení známého nevidomého se raději představte. Poznat člověka podle hlasu je obtížnější než podle zjevu. To platí dvojnásob v hlučném prostředí rušné ulice, v dešti apod.
6. Budete-li nevidomému něco popisovat, domluv-

te se s ním, jak to potřebuje. Jestli ho zajímají barvy, zda máte postupovat od celku k detailu...

Jak se vyhnout nepříjemnostem, nedorozuměním, nedopatřením a trapasům?

1. Těžkopádná a nepříjemná může být komunikace, když se budete vyhýbat pojmům spojeným s viděním a slepotou, když budete věci „pro jistotu“ jen naznačovat a složitě popisovat. Mluvte a ptejte se otevřeně a věcně.
2. K nedorozuměním může například dojít, když proti vám stojícímu nevidomému řeknete, že něco je vlevo, protože pro něj to je naopak vpravo. Podobně upřesněte výrazy jako „támhle“ a „tady“ dalším popisem. Zkuste se v dané situaci vcítit do role nevidomého a možná vám to komunikaci usnadní.
3. K nedopatření může dojít, když nevidomému zavčas neřeknete, že na stole před ním stojí láhev nebo svíčka nebo když ho opouštíte a neupozorníte ho, že vedle něj je schodiště dolů. V takovýchto situacích podejte „nevyžádanou informaci“.
4. Každý nevidomý občas zažije trapný pocit, když zjistí, že mluví do prázdného prostoru nebo na lidi, o kterých neměl ani tušení. To se může stát, když od nevidomého odejdete během rozhovoru a neřeknete mu to. Možná vám ještě něco vypraví, ale už tam nejste.
5. Pokud patříte k lidem, kteří při pohledu na nevidomého člověka potřebují vyjádřit silné emoce lítosti nebo obdivu, raději nevidomého neoslovujte, není-li to jinak nezbytné. Nevidomý je člověk jako vy a nejspíše mu nebude příjemné, když ho budete litovat nebo přehnaně chválit. Nechte silné emoce odejít a raději mu poskytněte praktickou informaci, pokud je zapotřebí.

6. Opravník omylů o nevidomých / Miroslav Michálek

Omyly a předsudky nepozorovaně vstupují do našich životů a komplikují je. Následující text chce přispět k jejich odstraňování v tématech týkajících se nevidomých lidí. Mohlo by totiž dojít k omylu, že žádné mylné představy o nevidomých lidech neexistují.

OMYL

Člověk je buď vidící a pak vidí vše jako ostatní, anebo je nevidomý a pak nevidí vůbec nic. Kdo používá bílou hůl, ten je nevidomý a nevidí vůbec nic.

SKUTEČNOST

Řada nevidomých lidí má nějaké zbytky zraku. Úplnou slepotou je postižena jen malá část z nich. Přitom i lidé se zbytky zraku mohou při samostatném pohybu používat bílou hůl. Naopak někteří nevidomí v doprovodu průvodce bílou hůl nepoužívají.

OMYL

Nevidomí lidé mají zvláštní schopnosti – například „šestý smysl“, hudební sluch a nadání poznat z hlasy povahu člověka.

SKUTEČNOST

Slepota nezaručuje žádné zvláštní schopnosti, může však být silným podnětem ke cvičení jiných smyslů a různých dovedností, což může budit dojem zvláštního nadání.

OMYL

Nevidomí žijí mimo „vizuální kulturu“, tedy nesledují televizi, doma nemají obrazy a fotografie a nezajímají se o ně.

SKUTEČNOST

Někdy je to naopak. Mnozí nevidomí sledují televizi, někteří se zajímají o výtvarné umění, jiní mají svou sbírku fotografií bližních, třeba aby je mohli někomu ukázat.

OMYL

Ztráta zraku automaticky způsobuje úplnou závislost na ostatních lidech, proto je nevidomý vždy vděčný za každou pomoc.

SKUTEČNOST

Mnoho nevidomých usiluje o maximální míru nezávislosti. Mnohé činnosti vykonávají v různé míře samostatně. Nevyžádaná nebo nesprávně poskytnutá pomoc tedy nemusí vyvolat pozitivní reakci.

OMYL

Při seznámení s nevidomým je vhodné nechat si od něj ohmatat obličej, aby si vás dokázal představit.

SKUTEČNOST

Hmatový vjem nevidomému nejspíše neumožní představit si váš obličej, obzvláště pokud nikdy žádný neviděl. Navíc to pro vás může být docela nepříjemný zážitek.

7. Zásady správného doprovázení nevidomých / Petr Vojtíšek

Lidé, kteří nemají zkušenost s doprovázením nevidomého, se mohou dostávat do rozpaků, jak takovou (třeba i náhodnou) pomoc nabídnout. A mohou to být laici i pomáhající profesionálové. Proto se někdy nabídce pomoci raději vyhnou. Ti odvážnější se zase mohou setkat s nepříznivou reakcí nevidomého. Na druhé straně se mnoho nevidomých setkává s tím, že jim nabízená pomoc je nepříjemná až nebezpečná a ohrožující (např. vidící strká nevidomého před sebou, nebo ho vleče za ruku jako odsouzence).

Zde je posloupnost kroků, které je třeba udělat, aby pomoc nevidomému byla oboustranně bezpečná, příjemná a efektivní.

1. Nejprve nevidomého oslovte a nabídněte mu pomoc.
2. Domluvte se o tom, jakou pomoc nevidomý potřebuje (popsat cestu, nechat se doprovodit).
3. Nabídněte svou pokrčenou paži nevidomému, aby se mohl přidržet vašeho lokte nebo zavěsit za rámě.
4. Doprovázející jde vždy první a o krok před nevidomým, je to nejbezpečnější a nejpohodlnější způsob pro nevidomého i pro doprovázejícího.
5. Před schodištěm, obrubníkem nebo jinou překážkou na cestě zastavte a popište nevidomému situaci. Jakmile se nevidomý zorientuje, měl by vám dát pokyn k pokračování v cestě.
6. Na schody, obrubníky a podobné překážky jděte vždy kolmo.
7. Rychlost pohybu dvojice se řídí potřebami pomalejšího z vás.

8. Nevidomý jde vždy na bezpečnější straně (např. dále od vozovky).

9. Není potřeba podávat hrdinský výkon a doprovázet více nevidomých najednou.

8. Profesionální práce s dobrovolníky v pomáhajících profesích / Petr Vojtíšek

1. Dobrovolnictví v ČR probíhá ve dvou rovinách: ve volném režimu

Tak působí např. různé svépomocné spolky nebo dobrovolná sdružení. Jejich aktivity nejsou regulovány zvláštním právním předpisem. Zároveň však u těchto dobrovolnických aktivit nevzniká možnost získat státní dotaci určenou na rozvoj dobrovolnické služby.

v režimu dobrovolnického programu akreditovaného Ministerstvem vnitra ČR

Akreditovaný subjekt je povinen se při výkonu dobrovolnické služby řídit zvláštním zákonem. Má možnost se ucházet o státní dotace určené na rozvoj dobrovolnictví. Akreditace dodává dobrovolnickému programu punc kvality a důvěryhodnosti.

2. Zákon o dobrovolnické službě definuje dobrovolnictví jako prospěšnou činnost vykonávanou ve volném čase a bez nároku na odměnu. Tato klíčová zásada je určující pro všechna dobrovolnická hnutí a programy.

3. Díky zákonu o sociálních službách mohou dobrovolníci působit i v oblasti registrovaných (tzn. státem uznaných) sociálních služeb.

4. Dobrovolník v organizaci nesmí nahrazovat práci žádného profesionálního pracovníka. Jeho náplň práce musí být přesně definovaná a jedinečná.

5. Ne všichni, kdo chtějí být dobrovolníky v pomáhajících profesích, se jimi mohou stát. V oblasti práce s lidmi s nějakým znevýhodněním se mohou uplatnit dobrovolníci vyrovnaní a stabilní. Pomáhající dobrovolnictví není nástrojem k seberealizaci a posílení pocitu vlastní hodnoty na úkor handicapovaného. Proto se doporučuje pečlivý výběr dobrovolníků do programu.

6. Akreditovaná dobrovolnická organizace odpovídá i za úvodní proškolení dobrovolníka. Kromě specifických dovedností pro výkon své dobrovolnické služby by měl být dobrovolník seznámen i se svou pozicí a kompetencemi v organizaci.

7. Pro práci s nevidomými se osvědčil třídlínný výcvik obsahující teoretické informace, praktický nácvik dovedností doprovázení a závěrečný zkušební doprovod nevidomého lektora.

8. Práce s dobrovolníky kladé velké nároky na personalistické a manažerské dovednosti profesionálních pracovníků dobrovolnického programu. V průběhu let se osvědčil systém pravidelné supervize (s externím supervizorem), interní podpory jednorázového nebo skupinového charakteru a pravidelného hodnocení spolupráce. Pravidelná podpora umožňuje dobrovolníkům zůstat v programu déle a mít z pomáhání radost, nikoliv povinnost.

9. Podle zákona o dobrovolnické službě nenáleží dobrovolníkům za jejich službu odměna. Jejich veřejně prospěšná činnost však může být vhodným způsobem oceněna (dárek k výročí, plaketa, čestné uznání apod.).

10. Dobrovolníkem není člověk „navěky“. Dobrovolník musí cítit volnost a vědět, že může kdykoliv skončit. Fluktuace dobrovolníků v programu je obvykle podstatně větší než fluktuace pracovníků, je to však přirozený jev, který je nutno přijmout.

11. Za léta praxe se ukázalo, že ukončení dobrovolníci mohou být přínosem i v budoucnu (předání dobré image, zprostředkování sponzorů, darů a užitečných kontaktů atd.).

Ediční poznámka

Tato brožura vznikla jako kompilace autentických a redakčně upravených výpovědí dobrovolníků, klientů a pracovníků sdružení Okamžik, kteří odpovídali na předem zaslané otázky. Brožura zároveň obsahuje i strukturované texty přibližující problematiku institucionalizované i neformální pomoci nevidomým lidem.

Autory textů a otázek jsou:

Ing. Miroslav Michálek

zakladatel, sociální pracovník a výkonný ředitel sdružení Okamžik, autor
a dlouholetý realizátor projektu, ve kterém dobrovolníci pomáhají nevidomým

PhDr. Petr Vojtíšek

sociální pracovník a pedagog, který v dobrovolnickém projektu sdružení Okamžik
prošel rolemi koordinátora, vedoucího, metodika a lektora výcviku dobrovolníků

